

Фестивал еске новине

Број 6 • 23.10.2023.год. • Народно позориште Тимочке Крајине - Центар за културу „Зоран Радмиловић“ Зајечар

- Зајечарска публика одлично прихватила представу „Госпођица“
- Добитница Зорановог брка Слађана Зрнић
- Промовисана монографије о Милану Ланету Гувовићу
- Представљен портрет Радинка Крулановића

32.
ФЕСТИВАЛ
„ДАНИ ЗОРАНА РАДМИЛОВИЋА“
ОД 17. ДО 24. ОКТОБРА 2023.

ARS LONGA, VITA BREVIS

„УМЕТНОСТ ЈЕ ЕСЕНЦИЈА ЛЕПОТЕ КОЈА ОД ЗЛА ТРЕБА ДА НАС БРАНИ“ З. Радмиловић

„ГОСПОЋИЦА“ ЖИВОТ БЕЗ ЉУБАВИ, БЕЗ САМИЛОСТИ, ЕМПАТИЈЕ

Пете фестивалске вечери 32. „Дана Зорана Радмиловића“ зајечарској публици представило се Народно позориште Републике Српске Бања Лука представом „Госпођица“, коју је према делу Иве Андрића и драматизацији Вање Ејдус, режирала и адаптирала Ђурђа Тешић. „Госпођица“ подсећа на данашње време, које тлачи свакога, у коме нема савести, у коме свако граби и сналази се само за себе, у коме је новац постао божанство.

Лик Рајке Радаковић Госпођице у овој представи савршено је оживела првакиња Народног позоришта Републике Српске, Слађана Зрнић, коју је жири наградио наградом Зоранов брк за сјајну бравуру.

„У току рада на представи нисмо имали нека очекивања и мислим да је баш због тога представа и успела. Имали смо само очекивање да испричамо причу која је комплексна, из романа који је толико занимљив, и да то пренесемо публици. Такође, имали смо задатак да увек имамо добру пробу и да уживамо док радимо. Без тога представа не би била прецизна, јер она просто захтева да се буде изузетно концентрисан. Ипак, најлепше од свега је како је реаговала публика и то је оно што нам даје

подстрек да будемо све бољи. Сигурни смо да смо на добром путу и да ће се ова представа још дуго играти. Свим глумцима је изазов да буду на неком глумачком фестивалу, па тако и на овом у Зајечару. Награда Зоранов брк је веома важна награда која обавезује, и ја вама не могу сада да опишем како се осећам. Иако сам ја добила ову престижну награду за глумца вечери, морам рећи да она припада целом ансамблу. Јер „Госпођица“ није изграђена само од мене него од свих глумаца који стварају ту причу. Тако да верујем да све моје колеге доживљавају ову награду као своју“ рекла је глумица Слађана Зрнић.

Део ове велике приче о страсти и пропасти, о несрећним, усамљеним и превареним људима, била је и глумица Белинда Стијак.

„Било је тешко, захтевно и узбудљиво али ми смо уживали радећи овај комад. Редитељка Ђурђа Тешић дала нам је слободу да маштамо, да размишљамо, да будемо укључени максимално. Тако смо ми у току целог процеса стварања представе могли да предлажемо, додајемо, истражујемо, што је добитна комбинација“ казала је на округлом столу критике Белинда Стијак.

У комаду смо гледали и младог глумца, још увек академца, Павла Павића, који у представи игра, свира, глуми.

„Док смо радили комад осећао сам се као у кругу породице. Моје колеге су ме подржале и ја могу са-

мо речи хвале да кажем. И директорка позоришта ме је подржала што ми јако важно. Сигуран сам да ће овај комад имати дуг живот“ рекао је глумац Павле Павић.

Према речима глумице Сњежане Мишић није било лако изнети три лика на сцени, али је зато изазов био већи. „Занимљиво је било за глумца да има више различитих задатака у неком кратком периоду. Били су то брзи прелазни, јак инензитет. У току игре и није био неки напор јер је концентрација била увек на високом нивоу. Ова представа, бар мени, захтева неку специфичну врсту концентрације. Са друге стране и није било тешко изнети комад јер је тешко нешто што је наметнуто, а не оно у чему истински уживате, као што смо ми уживали док смо стварали „Госпођицу“ истакла је глумица Сњежана Мишић.

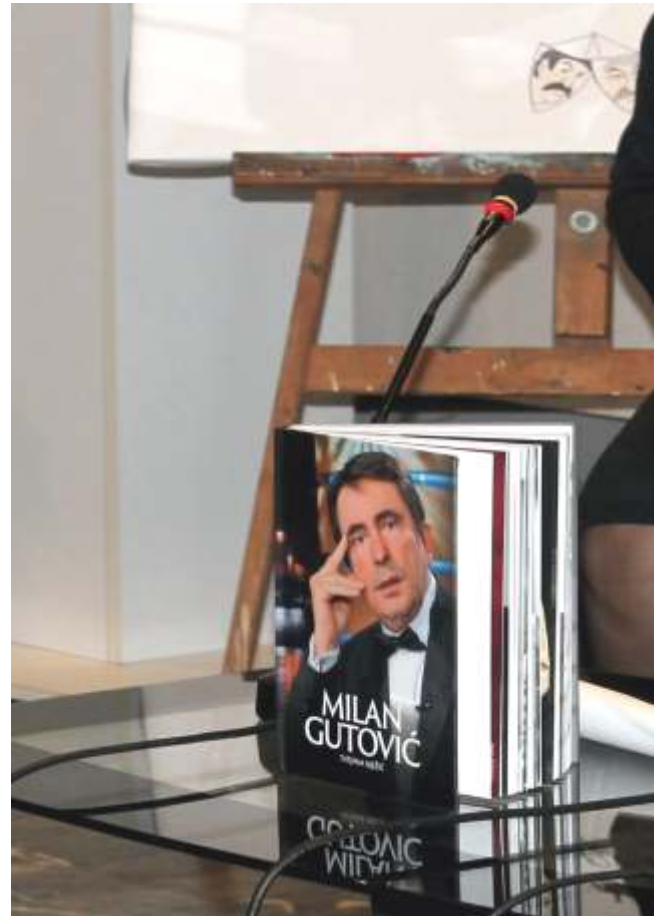
Различите ликове у периоду од неких тридесетак година, који су утицали на Госпођицу и њено обликовање оживели су поред поменутих глумаца и Наташа Иванчевић, Бојан Колопић и Данило Керкез. Прича коју су испричали била је пропраћена музиком композитора Владимира Пејаковића. Сценографију је урадила Драгана Пурковић Мацан, док је за костиме била задужена Ивана Ристић.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

ПРЕДСТАВЉЕНА МОНОГРАФИЈА О ЛАНЕТУ ГУТОВИЋУ

У фоајеу зајечарског театра, у оквиру пратећег програма 32. Фестивала „Дани Зорана Радмиловића“, представљена је монографија посвећена глумцу Милану Гutowићу, ауторке Татјане Њежић. Александар Милосављевић, који је за ову монографију писао део о Ланету као позоришном глумцу, а вечерас је на неки начин био и у улози модератора, на почетку је објаснио да је монографија део награде „Добричин прстен“, која је постхумно додељена глумцу.

„Треба рећи да удружење драмских уметника Србије додељује као највеће и назначајније признање, које је већим делом утемељено у театарским достигнућима наших глумаца и глумица, „Добричин прстен“ .Уз то признање и плакету, уз ту велику част која се доделом награде указује драмским уметницима, део награде је и монографија“, рекао је Милосављевић и додао да је неке од најбољих монографија посвећених добитницима Добричиног прстена урадила ауторка и ове књиге, Татјана Њежић.

„Књига се састоји из неколико делова. Будући да је реч о награди за животно дело на почетку су уводна три текста о Ланету позоришном глумцу, чији је аутор Александар Саша Милосављевић, затим о њему као телевизијском и као филмском глумцу. Следи најобимнији део књиге, који сам ја некако склапала из разних извора, дакле бројних Ланетових исказа, интервјуа, критика, које су о њему писане. Ту ми је заправо највише помогао један једночасовни интервју који смо радили за телевизију у Београдском драмском „Бардови театра“. Испоставило се нажалост да је то био тестаментарни интервју будући да је последњи који је дао а по природи ствари смо разговарали од детињства до последњих улога. Иде потом један мањи део који је мени јако драг а то је део у којем је песма Љубе Бандовића коју је посветио Ланету, затим песма једног младог човека коју је његова ћерка читала на сцени када је Петар Божовић деци уручивао прстен, будући да Лане више није био међу нама и текст Виде Огњеновић која је установила награду са његовим именом а ту је и део где су његове колеге, сарадници, пријатељи писали о његовој глуми, његовом животу, сећањима... Имала сам неколико репера у његовим изјавама, јер када се ради оваква књига о човеку који више није међу нама онда је то прилично клизав терен, прилично је проблематично и често сте у дилемама разноразним. Да ли је боља ова или она

варијанта јер поента је да буде тачно, да буде слика и прилика онога што је тај човек оставио као траг у овдашњој култури и у свима нама“ рекла је ауторка и навела као пример Ланетов одговор на питање новинара зашто снима трећеразредне филмове или такозване лаке ноте.

Он је њих питао да ли су чули да је полицајац Јован (тада полицајац на теразијама који је био феномен, зато што је са много стила и иновативно регулисао саобраћај) позван у Лондон да обучава тамошње полицајце, наравно не да их обучава како се регулише саобраћај у њиховој земљи него како се ни од чега може направити нешто. Затим је закључио да, ако сте у лошим пројектима то вас не обавезује да будете лоши. Ви увек можете бити најбољи.

Приликом представљања монографије Борка Требјешанин, новинарка „Политике“ испричала је анекдоту у вези са интервјуом који је радила са Миланом Гутовоћем, који није баш био склон разговору са представницима седме силе.

„Он је просто био бегунац од медија и од јавности. Имао је свој свет а ја сам добила тежак новинарски задатак да направим разговор са њим. Мени одмах проради желудац. Како њега да приволим да прича. Не постоји могућност да се тај интервју помери а на новинару је да се снађе. И ја тако у шоку кренем од политике ка Београдском драмском пешака, пошто је тамо била проба. У међувремену зовем организаторе у БДП. Они ми кажу да је проба у току и да ми могу понудити било ког глумца али за Ланета не гарантују да ћу успети нешто да урадим. Ја дођем у пробну салу. Седи Лане у неком кожном мантилу већ намргођен. Није волео интервјуе и никада новинар није знао како ће Лане да одреагује. Ја му тако стидљиво прилазим и кажем да сам ја Требјешанин из „Политике“ а он каже: „па ми смо породица“. Он је водио корене из Никшића и знао је да су Требјешани староседеоци Никшића и да његова породица води порекло отуда. Онда се човек отворио и показао сву топлину и колико је држао до породице. Причао ми је о летима које је про-водио у Никшићу, о својим стричевима и после тога смо постали пријатељи. Некако сам га купила за цео живот и никад лакши интервју нисам направила“, присетила се Требјешанин.

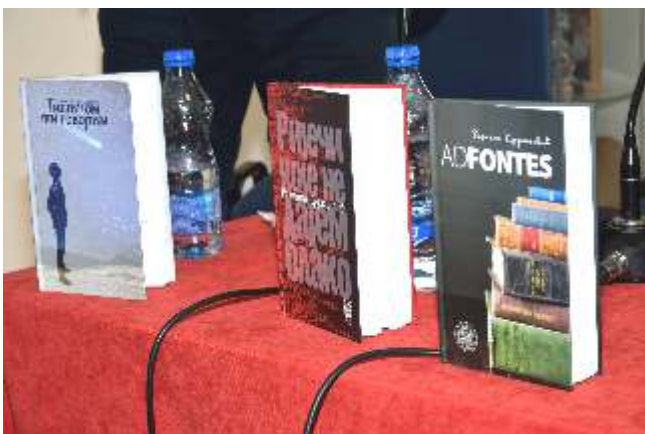
О Гутовићу су у монографији писали Радослав Зеленовић, Бранка Петрић, Бранка Оташевић, Александар Милосављевић, Дејан Мијач, Јагош Марковић, Вида Огњеновић, Божидар Ђуровић, Александар Дунић, Ирфан Менсур, као и Јелисавета Сека Саблић и Југ Радивојевић.

ПОЕЗИЈА БУДИ УСНУЛИ СВЕТ

У Позоришном музеју готово свакодневно се одвија богат пратећи фестивалског програма 32. „Дана Зорана Радмиловића“ током којих су представљени академик Душан Ковачевић, Љубисав Милуновић, сликар Атељеа 212, академик Миодраг Табачки, Светлана Цена Бојковић, дипломата Јордан Плевнеш са којим је био редитељ Боро Драшковић, а „боје“ поезије „бранио је“ петог фестивалског дана Радинко Крулановић, песник, професор филозофије и логике, члан Удружења књижевника Србије и директор Никшићког позоришта. О Крулановићу су говорили др Миодраг Чизмовић, директор ЈУ „Захумље“ Никшић и књижевник Власта Младеновић, а сем аутора, стихове Крулановића казивао је глумац Велизар Касалица.

„За седам, осам дана овде је прошао и проћи ће такав скуп људи, великана, да је то и за много веће градове и за годину дана обиман програм, а не за Зајечар. Данас смо дан посветили Радинку Крулановићу, професору филозофије, директору Никшићког позоришта, књижевнику који је пре десетак, петнаестак година због својих ставова остао без посла у време преименовања српског језика у матерњи. Не знам да ли му је ова држава

рекла хвала, али ми у овом малом Зајечару кажемо, са закашњењем: хвала ти што си имао свој став, због свог става си страдао, сви смо понекад страдали и уручујемо ти плакету за допринос култури српског народа“ нагласио је уручујући Крулановићу признање директор зајечарског тетара, Владимир Ђуричић.

У поезију госта из Никшића бројну публику у Позоришном музеју увео је глумац Велизар Касалица, говорећи Крулановићеве стихове, док је о Крулановићевој поезији надахнуто говорио др Миодраг Чизмовић, истичући између осталог да се у поезији овог аутора препознаје метафизички бол због власти коначног и жеђ за бесмртношћу и љубави која не бледи.

„Радинко Крулановић је пјесник Сунца, белина, љубави, смрти, али смрти која је побјеђена, чежње која је по Лавинасовим речима „бол за повратком“. То је у ствари, да цитирамо митрополита Амфилохија „враћање душе у чистоту“. То је истински живот који је изнад „гријеха и смрти“ ипсразне свакодневице, живот који се умтава у тренутке који су већ предукус есхатолошке равни и метафизичког испуњења – нагласио је др Чизмовић. Књижевник Власта Младеновић сматра да „као што глумци носи терет и славу одређене улоге,

тако и Радинко хтео, не хтео носи усуд 2004. године па кад год се говори о његовој поезији, увек је асоцијација на ту годину када су прогнани, јер отказ је мала реч, прогнани из просвете само зато што су бранили свој језик, своје писмо, културни идентитет из политичких, а не објективних и лингвистичких разлога“. Према речима Младеновића, Радинко Крулановић као песник пише из срца и душе без обзира што је филозоф и што пуно зна. „На први поглед Крулановић пише једноставно, али то није једноставно, већ језгровито. Не размеће се превише неким цитатима, а модерна је поезија више цитатна, и говори о две вечите теме: љубави и смрти. Његова је поезија, поезија епских размера“ сматра Власта Младеновић, наводећи да Крулановић прометејски чува наш културни идентитет, култуно наслеђе и наш језик. Сам песник Крулановић, пре него је и сам казивао своје стихове, рекао како му се чини да никада неће добити веће признање него што га је добио данас и захвалан је Богу што може да буде „на ползу роду своме“.

„Сви ми говоримо из тог неког свог унутрашњег порива и због тога што имамо неке своје проблеме. Не знам ко је тачно рекао, да је уметник онај који покушава да решава своје проблеме и данас се захваљујем што заједнички покушавамо да решавамо проблеме“ казао је Крулановић, оцењујући да сусрет са првим човеком зајечарског тетара није био обичан сусрет, већ како је рекао „сретење и у том сретњу отворили су се ови дани, отворило пријатељство, отворила се наша душа“.

ПОЗПРИШНА КРИТИКА

БАЊАЛУЧКА „ГОСПОЋИЦА“, МАЛА ШКОЛА ПОЗОРИШТА

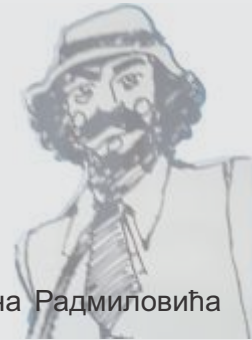
Ансамбл Народног позоришта Републике Српске познајем и волим пуне 23 године. Гледала сам их на сцени, у кафани, на академији, седећи, стојећи, као гледалац, колега, новинар и знам им сваку врлину и ману, све фиоке, могућности и страсти. Већ по подели коју је Ђурђа Тешић (једнако их добро познавајући) веома честито направила, знала сам да ће игра глумца задовољити моја очекивања и са огромним узбуђењем очекивала да видим Слађану Зрнић како игра девојчицу три пута млађу од себе, а која глуми особу Слађиних година, Бојана Колопића који је неколико година млађи од ње, како јој игра ујака и наравно, Сњежану Мишић у улози брбљиве Јованке, која ту Андрићеву „километарску реченицу“ везе као да јој

се у секунди у глави рађа. И нису изневерили моја очекивања. Гужву најразличитије изграђених, одиграних и обучених ликова, без декоратера, реквизитера и гардеробера, играли су тачно, прецизно, са озбиљним задацима и огромном одговорношћу, поштовањем и љубави према писцу. Ту сам љубав препознала у целом ауторском тиму представе (не смем да изоставим музику Владимира Пејковића и дело „кућних“ ликовних чаробница – сценографкиње Драгане Пуковић Мацан и костимографкиње Иване Ристић), а нарочито у одличној драматизацији Вање Ејдус. Тешко је раздвојити драматуршке и редитељске интервенције, јер делује као да их је учинила иста особа, а теже је и утолико што знам да су Ђурђа и Вања ову „Госпођицу“ радиле заједно. Ипак, морам да издвојим фантастично драматуршко решење, наводно недопустиву (оволико) обимну нарацију у театру, претворену у суд и оговарање заједљивих махалуша и огорчених чаршијских трговаца (које у одређеним сценама видимо и као карактере), због чега нарација добија форму дијалога, и представља реплике једног издвојеног, Андрићу посебно важног лика. Тај лик је заправо наш балкански Свет, онај Свет који све види, који увек има мишљење и који ће да каже, да прича, да те убије, сахрани, оживи. Већи је и моћнији од било ког античког бога из машине и природнији и карактернији од најбоље написаних ликова руског реализма. Такође бих издвојила очев завет који тако нежно и суптилно мења форму и значај, снажно градирајући од аманета умирућег човека, преко молитве уплашеног детета до закона зреле жене. Аристотеловски тачна композиција ретроспективних епизода вишедеценијске приче чини да (заправо) фрагментарна линија радње у садашњости добија суштину пролога, драмске ситуације и епилога. И за сам крај бих се дубоко наклонила редитељки која је тако несуетно одала почаст писцу и глумцу, изговарајући овом представом стари закон позоришта, да оно без доброг текста и талентованог глумца – не постоји. Додала бих и да без оваквог редитељског става, ова представа не би била ни упола добра, јер поверити благо Андрићеве „Госпођице“ у свим сегментима сценског извођења искључиво глумцу, идеал је поверења на ком театар почива.

Јелена Поповић

Позориштариије...

На округлом столу критике 32. „Зоранових дана“ своје сећање на Зорана Радмилиовића поделио је глумац Светозар Цветковић.

Када сам ушао у „Атеље 212“ имао сам 22. године и одиграо сам своју прву улогу. Ушавши у чувени бифе Атељеа 212, осећао сам се слеђеним међу свим тим људима. У једном тренутку Зоран прилази мени, и пита ме шта ћу да попијем.

„Молим Вас једну Кока Колу“ – одговорих ја.

„Како Кока Колу, зашто Кока Колу. Не можеш то да пијеш. Попиј неко пиће.“

„Које пиће“ упитах га

„Па, вињак рецимо“

„Не пијем ја“

„А што не пијеш?“

„Па не знам, није ми укусно.“

„А ти мислиш да је мени укусно..“ - одговори Зоран ко из топа, и обори бркове као клен, како га је од милоште звала Мира Бањац.

32. Фестивал „Дани Зорана Радмилиовића“, 17-24.10.2023.

Издавач: Народно позориште Тимочке Крајине - Центар за културу „Зоран Радмилиовић“ Зајечар • За издавача: Владимир Ђуричић • Редакција: Биљана Глишић, главни и одговорни уредник; Јелена Бујдић Кречковић, Мирјана Петровић Цаца, Сања Петровић, Невена Чолић, Лидија Џунов; Бојан Крстић, фотограф; Никола Дробњаковић, техничка припрема • Штампа: Услужна радња за дизајн и штампу „Simple“ Зајечар • www.zoranradmilovic.rs

СПОНЗОРИ ФЕСТИВАЛА:

ПОКРОВИТЕЉИ ФЕСТИВАЛА:

Република Србија
Министарство културе

ГРАД ЗАЈЕЧАР

32.

ФЕСТИВАЛ

„ДАНИ ЗОРАНА РАДМИЛОВИЋА”
ОД 17. ДО 24. ОКТОБРА 2023.

П Р О Г Р А М

ПРЕДФЕСТИВАЛСКО ВЕЧЕ

17. октобар-уторак

19:00 сала позоришта

Књижевно вече академика Душана Ковачевића посвећено педесетогодишњици представе Радован III

ОТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА

18. октобар-среда

18:00 споменик Зорану Радмиловићу

„Песнички поздрав Зорану Радмиловићу”

20:00 сала позоришта

„(Пра) фауст”

Johan Wolfgang Gete, режија Борис Лијешевић
Београдско драмско позориште, Београд

19. октобар-четвртак

20:00 сала позоришта

„Очеви и оци”

Слободан Селенић, режија Вељко Мићуновић
Народно позориште у Београду, Београд

20. октобар-петак

20:00 сала позоришта

„Развојни пут Боре Шнајдера”

Александар Поповић, режија Егон Савин
Југословенско драмско позориште, Београд

21. октобар-субота

20:00 сала позоришта

„Декамерон”

Ђовани Бокачо, режија Дејан Пројковски
ЈУ Градско позориште Подгорица (Црна Гора) Културни центар Бар – Фестивал Барски љетопис, Бар (Црна Гора) и Народно позориште Ниш (Србија)

22. октобар-недеља

20:00 сала позоришта

„Госпођица”

Иво Андрић, режија Ђурђа Тешић
Народно позориште Републике Српске, Бања Лука (Република Српска)

23. октобар-понедељак

20:00 сала позоришта

„Чиста кућа”

Сара Рул, режија Андреа Пјевећ
Атеље 212, Београд

ЗАТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА

24. октобар-уторак

20:00 сала позоришта

У част награђених

„Чеховљева соба”, сезона прва

(девет малих прича) према причама Антона Павловича Чехова
режија Никола Завишић
Народно позориште Тимочке Крајине „Зоран Радмиловић” Зајечар